

BENEŠOVSKO ŽIJE PŘÍBĚHY

BENEŠOVSKO

ŽIJE PŘÍBĚHY

Úvod

Tahle knížka přináší radost...

Již podruhé vychází knížka Benešovsko žije příběhy. Najdete v ní 22 dětských literárních prací ve třech věkových kategoriích – od prvních počínů školáčků v mateřských školách přes nadějné příběhy žáků prvního stupně až po již propracovanější krátká literární dílka žáků druhého stupně základních škol. Jejich společným jmenovatelem je děj zasazený do prostředí města Benešova nebo jeho okolí.

Ve školním roce 2020/2021 se do projektu Benešovsko žije příběhy zapojilo 79 školáků. Porota z jejich prací vybrala ty, které považovala za nejzdařilejší, a ty byly také zařazeny do této publikace. Už při prvním ročníku se sešly krásné práce, nicméně v aktuálním druhém se porotci shodli na tom, že kvalita dílek se ještě zvýšila. Máme velkou radost, že prostřednictvím projektu Benešovsko žije příběhy se daří povzbudit mladé tvůrce k psaní. Moc nás také těší, že děti dokážou nejen popustit uzdu své fantazie a zapojit kreativitu, ale také studovat historické prameny, aby pak vše mohly využít ve svých příbězích. Za pozornost

rovněž stojí pestrost zpracování – najdete tu příběhy ve formě povídek, pohádek, rozhovorů, ale třeba i komiks.

Některé obrázky namalovali sami autoři příběhů, z větší části však byly vytvořeny dětmi z výtvarného kroužku Muzea umění a designu Benešov.

Velké poděkování za tuto knížku i za celý projekt patří společnosti Posázaví o.p.s., která s myšlenkou přišla a v rámci Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání ORP Benešov projekt již podruhé organizačně zabezpečila. Velký kus práce odvedly za Posázaví o.p.s. ředitelka Bohunka Zemanová a Jaroslava Tůmová a členky realizačního týmu Helena Šešinová a Jana Čechová. Cenné bylo zapojení Pracovní skupiny Čtenářská gramotnost, jejíž členky na sebe zároveň vzaly roli porotkyň. Konkrétně to byly Anna Svobodová, Zuzana Krajánková, Zuzana Šturcová, Vendula Dvořáková a Hana Pivoňková.

Vážíme si nadšených pedagogů v mateřských a základních školách, kteří své žáky povzbudili k tvorbě příběhů. Děkujeme též Muzeu umění a designu Benešov za spolupráci při tvorbě ilustrací, kterou si organizačně vzala na starost Tereza Drexlerová. Za aktivní podporu patří dík také městu Benešov.

Přejeme Vám hezké čtenářské zážitky!

My se draka nebojíme

Na světě řádl drak Koroňák a my děti ze školky jsme chtěly na výlet. Jely jsme na Konopiště vláčkem, autobusem a ekovláčkem. Nad námi létal drak Koroňák, až přistál u Ferdinanda na zámku. „Jak se mu ubráníme?“ křičely jsme. „Už vím,“ napadlo Kubu a Zuzku. Zahrajeme si na rytíře!! Naším štítem bude rouška, mečem stříkací dezinfekce. Ale to nestačilo. Bylo třeba vymyslet zaklínadlo. Ale jaké? Děti společně přemýšlely a pak zaklely draka Koroňáka.

„Koroňáku, bramboráku, odstup na dva metry,“ pocákaly ho dezinfekcí a drak byl fuč. Ferdinand byl zachráněný, vyskočil z postele a šel se s námi podívat na medvěda, pávy a hrát si na hřiště.

Poslední zbytky draka Koroňáka z našich rukou jsme smyly vodou a mýdlem ve školce. My se draka Koroňáka nebojíme.

text: Petr Pop, Markéta Tikovská, Jakub Novák, Ondřej Píška, Zuzana Černá, Šimon Lazárek

Mateřská škola Bystřice, okres Benešov

ilustrace: Ondřej Píška

Skřet na Konopištském potoce

Před Vánocemi jsme šli dát dárek zvířátkům do krmelce. Mrkev, jablíčka, ořechy. U potoka seděl divný skřet, snad z té knížky o Ježíškovi, co nám paní učitelka čte před spaním.

Chytal tam ryby. „Jak se jmenuješ?“, ptali jsme se. „Já jsem Šlohnito.“ „Co tu děláš?“ Skřet: „Nuda. Nuda, nuda. Už mě to nebaví, neberou.“ Okolo šel rybář. Skřet ho uviděl a dal se na útěk. Už to nebyla nuda, ale pořádná honička. Šlohnito tam totiž kradl vánoční kapry. Skřet ale zakopnul, spadl do potoka a bůhví, kde je mu konec. Krást se nevyplácí. A tak byly Vánoce zachráněny.

text: Petr Pop, Jakub Novák, Šimon Lazárek

Mateřská škola Bystřice, okres Benešov

ilustrace: Klára Dohnalová

KLARKA - SKRĖT
JOHNALOTA
SLOHNITO

Výlet na kameny

Můj táta naplánoval výlet do Petrovic. Byl pro celou naši rodinu. Jsou to: babička, děda, Beruška, Kačí, strejda Pajan, Jája, táta, máma a já Violka. Na výlet jsme jeli autem. Maminka připravila svačinu a pití. Když jsme přijeli na místo, bylo tam hodně kamenů. Kameny byly hodně veliké. Jeden z těch velikých kamenů se jmenoval „Husova kazatelna“. Na ten kámen jsme přeci jen vylezli. Bylo to těžký. Taťka nás na kazatelně vyfotil. Potom jsem z ní skákala a taťka mě chytal do náruče. Ještě tam byla velká houpačka. Taťka nás na ní všechny tři děti houpal. Výlet se nám líbil, a tak jsme jeli potom domů. Užili jsme si legraci.

text a ilustrace: Viola Sejková, třída Měsíčky
Mateřská škola Neveklov

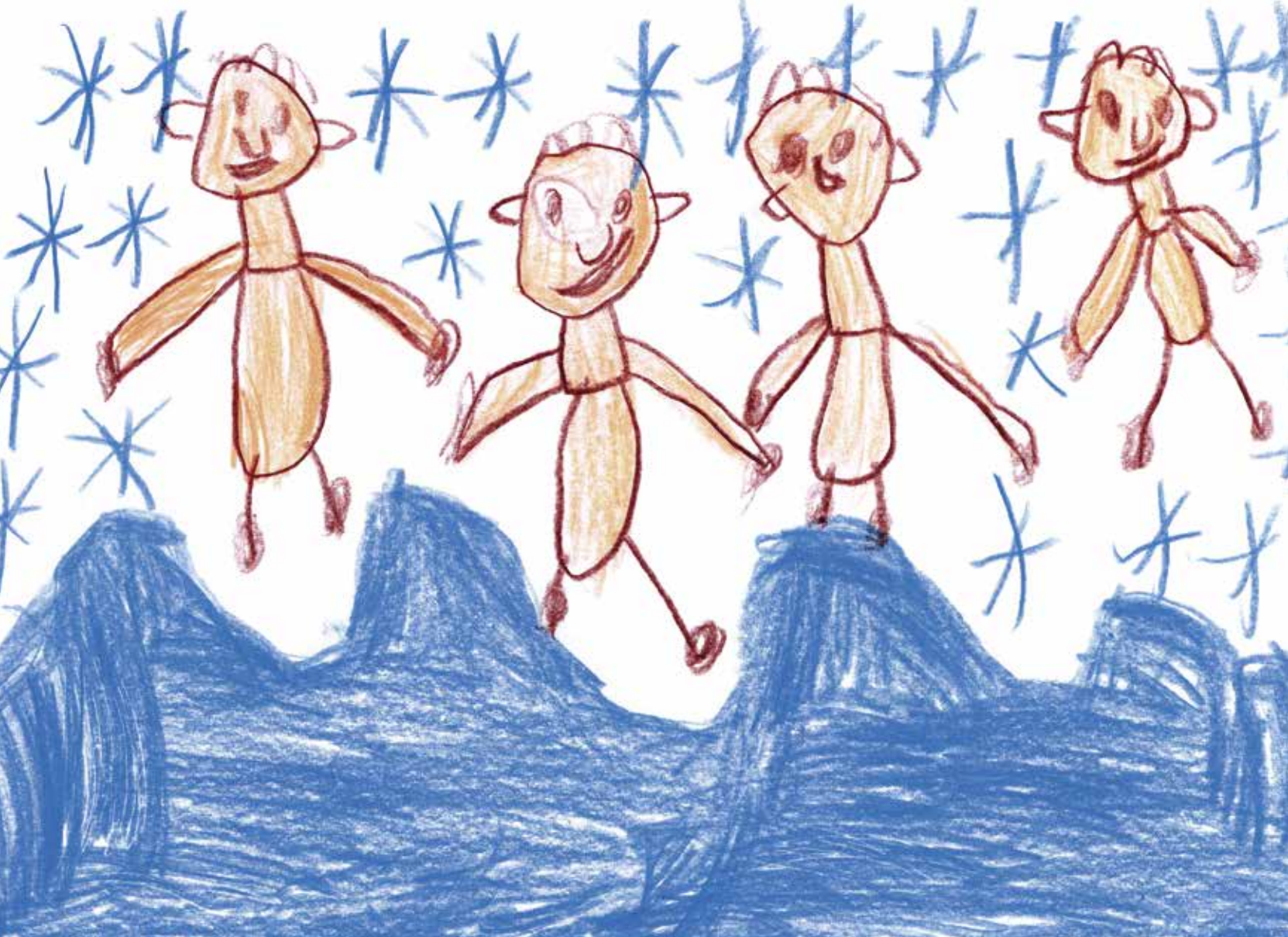

Otužovačka

Jednoho zimního dne jsme šli pěšky na Rabyni k řece. Šli s námi i tátovi kamarádi. Já ani nevěděl, že tatka vzal s sebou ručníky. Když jsme došli k řece Vltavě, tak táta řekl, že se vykoupeme. Můj tatínek je policejním potápěčem. První se svlékl táta, pak strejda Roman, Štěpán a pak já. Chytli jsme se všichni za ruce a utíkali do vody. Voda byla studená. Ale byla legrace. Nejvíce plaval táta a já. Po chvíli jsme vylezli všichni z vody a třepali zuby. Všichni jsme se oblékli. Táta říkal, že otužovačka (tak tomu říkáme) je zdravá. A zrovna při nemoci covid je to moc zdravé. Ted' se často s tátou koupeme venku v bazénu. Někdy také jezdíme na čtyřkolce se koupat i do té řeky. Když přijedeme domů, maminka už pro nás má připravený teplý čaj.

text a ilustrace: Michal Široký

Mateřská škola Neveklov

Bruslení na konopištském rybníku

ilustrace: děti ze třídy Ježci

Matouš Borůvka, Adéla Brabcová, Lukáš Čaplický, Filip Drsek, Tobiáš Fiala, Ellen Holcnerová, Elena Choboská, Matěj Janda, Matyáš Klein, Anabel Kodetová, Tadeáš Kudibal, Katrin Lajpertová, Viktorie Müllerová, Ema Priknerová, Natálie Slavatová, Vojtěch Svoboda, Adéla Josefína Šípková, Kryštof Škvor, Antonie Špačková, Adam Torov, Vendula Vandová, Václav Vašata, Anabela Vítová

Učitelka: Milada Granátová, asistentka: Nicola Voříšková

Mateřská škola „Čtyřlístek“ Benešov, Bezručova 1948 - příspěvková organizace

Setkání s Josefem Sukem

Loni v únoru se konalo další kolo hudební soutěže základních uměleckých škol. Toto kolo bylo určeno kytaristům různých věkových kategorií. Já na kytaru hraji sice teprve dva roky, ale pan učitel uznal, že bych se této soutěže také mohl zúčastnit. Natrénoval jsem si tři skladby a jak se termín soutěže blížil, byl jsem víc a víc nervóznější.

Dopoledne v den, kdy se soutěž konala, jsem se vůbec nemohl soustředit na vyučování. „Už aby to bylo za mnou,“ myslel jsem si. Po vyučování jsem se naobědval, převlékl do svátečního oblečení a hurá do Benešova.

Budova ZUŠ J. Suka je kousek od nádraží. Děti se tu už pomalu scházely a nervozita sílila. Raději jsem tedy ještě vyšel na ulici a šel se projít do nedalekého parčíku. Byla trochu zima, ale to mi nevadilo. V myšlenkách jsem si přehrával své skladby. Přemýšlel jsem, kam si sednout, ale lavičky byly mokré a studené. V tom jsem si všiml kamenné sochy přede mnou. Přišel jsem těsně k ní. Z kamenného sloupu vyčnívala hlava, pod kterou byl nápis Josef Suk 1874–1935. Vytáhl jsem mobil, abych si ji vyfotil, a pak mne napadlo podívat se, kdo to vlastně byl.

První, co mi Google ukázal, byl odkaz na Wikipedii o Josefu Sukovi starším, který v roce 1935 zemřel v Benešově. Prošel jsem si obrázky a hned mě upoutal ten, který zobrazoval dům, který jsem před chvílí spatřil naproti v ulici. Podíval jsem se tedy nade dveře domu čp. 739 a překvapilo mne, že je tu další portrét tohoto hudebního skladatele s nápisem: Hudební skladatel mistr dr. h. c. Jos. Suk zemřel v tomto domě dne 29. května 1935. „Kdybych tak se jen mohl s tímto pánem setkat,“ pomyslel jsem si. Zadíval jsem se do oken domu a jako by se tam pohnula záclona. Ne, Josef Suk určitě žije... a pustil jsem si Radúze a Mahulenu na YouTube. Představoval jsem si, jak v teple pokoje znějí housle a smyčec poodhrnuje zašlé záclony.

Kolik je vlastně hodin? Vždyť za pár minut mám vystupovat na soutěži. Rychle jsem odtrhl pohled od protějšího domu a rozběhl se k budově hudební školy. Pan učitel se už sháněl, kde jsem. O svém tajemství jsem mu neřekl. Naladili jsme kytaru a já vystoupil před porotu. Skladby jsem zahrál výborně a o několik minut později jsem se dozvěděl, že jsem soutěž vyhrál a postoupil do dalšího kola.

text: Ondřej Štěpánek, 4. A

Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace

ilustrace: Kateřina Čeperová

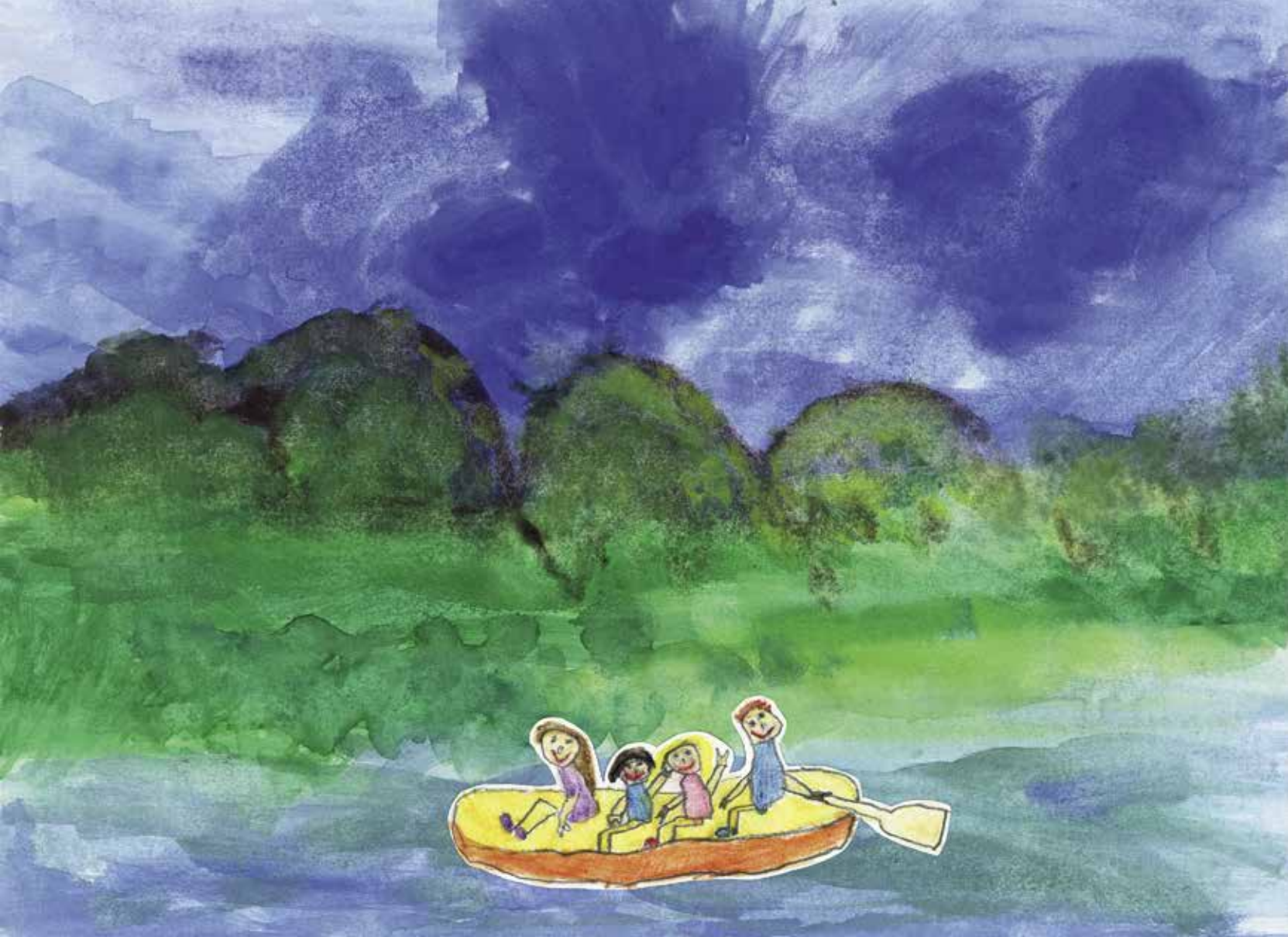
Výlet po řece Sázavě

Jednou v létě jsme s rodiči a sourozenci sjížděli řeku Sázavu. Bylo krásné počasí, a tak jsme pozorovali přírodu kolem řeky. Náhle jsme ale najeli na kámen, převrhli jsme se a spadli do vody. Naštěstí v těch místech nebyla voda příliš hluboká, tak jsme se postupně vyšplhali na ten kámen, co nám nehodu způsobil. Ale všimli jsme si, že tu s námi nesedí bratr. Rozhlédli jsme se kolem a uviděli, jak se ve vodě plácá můj bratr a kousek dál také něco velkého. Tatínek začal bratra zachraňovat a maminka vzala pádlo a plácala to velké, co se vynořilo kousek od něj, po hlavě. Já jsem uviděla i zelenou ruku, co se objevila na hladině. Začali jsme křičet: „To je snad vodník!“

Bratra jsme z vody vytáhli k nám na kámen. Byl celý vyděšený. Říkal, že viděl vodníka. Tatínkovi došlo, co bylo to další velké ve vodě vedle našeho bratra. „Vždyť víme, že vodníci přece existují jen v pohádkách. To musel být sumec! On má velkou hlavu a kolem pusy vousky, tak si ho někdo může ve vodě klidně splést s vodníkem.“ Uznali jsme, že má tatínek pravdu. „No a co ta zelená ruka, kterou jsme viděli?“ Maminka zvedla bratrovu ruku nahoru a my jsme viděli, jak ji má omotanou řasami a trávou. Celá záhada byla vyřešena.

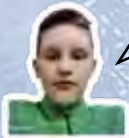
Dotáhli jsme raft na břeh a opravili jsme ho. Opět jsme všichni nasedli a pokračovali v naší plavbě po řece Sázavě. Žádného vodníka jsme už nikdy neviděli.

*text: Kateřina Sejková, Johana Čítková, 5. ročník
Základní škola a mateřská škola Lešany, okres Benešov
ilustrace: Nela Škvorová*

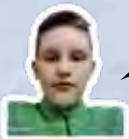
Jak se žilo v našem domě

Jak se žilo v našem domě, bývalém hotelu a restauraci U Šišků v Benešově, též známým jako „Šiškárna“? Zeptal jsem se svého pradědečka Miloslava Šišky, kterého znám jen z vyprávění...

Ahoj pradědečku, kdy a jak byl dům postaven a jak vypadal?

Ahoj Jonáši, stavba začala roku 1935 a skončila roku 1938. Tvoje praprababička Marie s prapradědečkem Emilem sem jezdili pouze kontrolovat stavbu, protože prapradědeček byl technickým ředitelem a sládkem pivovaru v Bělehradě v Jugoslávii, kde jsme bydleli ještě i s mým bratrem Jaromírem.

Pradědečku a kdo dům zaplatil?

A kolik takový dům v té době stál?

V té době dům stál 560 tis. Kčs. V přepočtu na dnešní peníze je to okolo 20 mil. Kč.

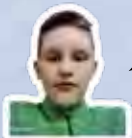
Právě tvoje praprababička Marie Šišková a tvůj prapradědeček Emil Šiška.

K čemu dům původně sloužil? A řekni mi i něco zajímavého z historie prosím.

Původně to byla restaurace a hotel. Restaurace a hotel byly v provozu asi 1 rok do roku 1939, než začala druhá světová válka. V době druhé světové války byl dům využíván německou okupační armádou. Údajně zde měla německá armáda i kasino. Po skončení druhé světové války byl dům krátce využíván sovětskou armádou. Německá okupační armáda dům udržovala a plně vybavený hotel a restauraci nějak zásadně neničila, dokonce vystavěla prý krb a nechala udělat dřevěné obložení jednoho pokoje v prvním patře. Sovětská armáda však většinu původního vybavení zničila, a to například včetně oken nebo parket, které využívala jako topivo. V roce 1945 jsme se přestěhovali z Jugoslávie a začali zde v Šiškárně bydlet. Od roku 1945 do roku 1948 opět fungovala restaurace a penzion. Po roce 1946 zůstal dům v majetku rodiny, avšak s tím, že rodina nemohla dům plně využívat vzhledem k tomu, že dům částečně využívalo i tehdejší ministerstvo obrany pro své kanceláře. Od 50. let až do roku 1991 byli v domě přikázáni státem nájemníci, poslední nájemníky si pamatuje i tvůj táta.

A je na našem domě ještě něco zajímavého?

Ano. Součástí domu byl i taneční parket, kde se tančilo a prodávala se tu také zmrzlina. Někteří pamětníci z Benešova si to budou ještě pamatovat.

A teď se zeptám tebe Jonáši. Kdo v domě bydlí teď a jak vypadá?

Bydlím tu já, moje sestra, máma, táta, babička s dědou a naše teta.

Tak to jsem rád Jonáši!

text: Jonáš Rathouský, 5. B
Základní škola Benešov, Dukelská 1818

O ztracené duši Janka

Janek byl mladý, silný a pohledný chlapec, který žil se svojí maminkou v malé chaloupce v konopištském podzámčí. Byli moc chudí a žili od výplaty k výplatě. Když jednoho dne maminka onemocněla, babka kořenářka, která žila ve stejné vsi, si už sama nevěděla rady. Její bylinky už nezabíraly. Poradila tedy Jankovi, aby se vydal na cestu najít léčivý pramen.

Neváhal ani na okamžik a vydal se na cestu. Procházel hlubokými, temnými a hustými lesy až se v té tmě ztratil a nevšiml si, kudy jde, z jakého směru vlastně přišel a kam má jít. Začal být unavený, hladový a prochladlý, když v tom uviděl krásnou, lehkou a ladnou bytost. Rozběhl se za ní, ale vůbec nepozoroval cestu. Až se zastavil u rybníka. Cítil, že se pod ním hýbe zem a cosi ho stahuje dolů. Nevěděl, že se dostal do moci vodníka Viléma, který žil ve špinavém Jarkovickém rybníku, kde mu uhynulo mnoho ryb, rostlin a živočichů. Jediné, co mu zbylo, bylo stahovat kolemjdoucí lidi do rybníka, a získávat tak dušičky.

Když víla Chvojenka uviděla, co způsobila svým krásným tanečkem, rozhodla se, že Jankovi pomůže, ale nevěděla jak. Věděla pouze, že musí dojít vodníka

odprosit, protože i ona sama se provinila tím, že převzala na sebe moc bludičky, a tím zavinila Jankovo ztracení a utonutí.

Vodník Vilém seděl na své vrbě nad rybníkem a tvářil se moc spokojeně, jak se mu povedlo získat tak snadno novou mladou dušičku. Víla Chvojenka nabrala odvahu a přiblížila se k vodníkovi. „Dobrý večer, vodníčku, já mám v očích slzičku. Moc jsem se já provinila, když jsem při měsíčku zatančila a Jankovi k smrti pomohla. Zbloudila duše nešťastníka, přivedla ho do tvého rybníka. Přitom pro pomoc a radu si šel, aby své matce lék našel. Proto tě prosím, vodníčku, vrať zpátky jeho dušičku.“

Uplakaná víla Chvojenka se skláněla nad rybníkem, kde v hladině viděla odraz vodníka. Vodníku Vilémovi bylo líto malé víly, ale nemohl jí vydat duši jen tak, svůj prohřešek musela vykoupit dobrým skutkem. A tak jí vodník pověděl, co ho trápí, a jak by mu mohla pomoci. „Když dojdeš vílo Chvojenko pro léčivou vodu, tady do toho hrníčku ji nabereš a mně doneseš, tak pak ti mohu hrníček s dušičkou za hrníček s vodičkou vyměnit.“ Víla Chvojenka ani chvíli nezaváhala a rozletěla se k prameni léčivého potůčku, který vyvěral ze skály na kopci Chvojínku. Nabrala vodu do hrnečku, který jí dal vodník, a do druhého nabrala vodu pro Jankovu maminku.

Druhý den v podvečer se vrátila zpět k rybníčku a začala zpívat písničku: „Vodníčku Viléme, dej mi zpátky dušičku, co máš ve svém hrníčku. Prosím! Prosím! Prosím! Já ti zase za ni dám tu léčivou vodičku pro rybky a žabičky, pro tvé krásné kytičky.“ Najednou se otevřela hladina a z rybníku vyletěl vodník Vilém i s hrníčkem. Poděkoval Chvojence a dal jí hrníček s Jankovou dušičkou. Víla přiskočila a dušičku z hrníčku opatrně vyndala a vložila ji do úst Janka, pak ho pohladila po vlasech a políbila, aby se dušička v těle rychle zahřála. Vodník Vilém v té chvílce vylil vodičku do rybníka a v tom začal rybník jiskřit, vlnit se, barevně svítit, až vyrazil obří gejzír. Pak nastalo ticho. Vodníček se štěstím rozplakal, když uviděl tu krásnou čistou vodu plnou života, rostlin a ryb. Obejmul vílu, poděkoval a rozloučil se s ní. Jankovi však řekl: „Ted' víš, jakou moc má voda ve tvém hrníčku. Až přijdeš domů, dej své mamince z hrníčku napít po doušcích a ona se ti opět uzdraví. A vyříd' lidem, ať už neznečišťují vodu, ale váží si jí, protože dobrá čistá voda uzdravuje.“ Potom skočil do rybníka a zmizel.

Víla Chvojenka doprovodila Janka na okraj lesa a rozloučila se s ním s omluvou, že příště už to neudělá. Janek v pořádku dorazil zpět domů, kde našel svoji maminku ležet v posteli. Přiložil jí hrneček k ústům a řekl, aby se z něj napila. Maminka se po doušcích napila a v té chvílce rozkvetla jako

leknín. Janek ji obejmul a povídal jí vše, co se mu přihodilo. Maminka jej chytla za ruku a řekla: „Jako dík, že nám vodník s vílou pomohli, se budeme živit tím, že jim budeme pomáhat udržovat potoky, lesy, prameny a rybníky v čistotě.“ A tak se stal Janek správcem konopištských lesů, parků a rybníků.

*text: Eliška Benešová
Základní škola Benešov, Dukelská 1818
ilustrace: Olivie Schubertová*

Snížek a jeho velké dobrodružství

V malém městě Benešov v domě č. 2 u Masarykova náměstí žilo bílé chlupaté koťátko. Jmenovalo se Snížek a bylo velmi zvědavé. Snížek si moc přál se podívat, co se děje za plotem.

Prolezl pod plaňkami a už byl ve městě. Najednou kolem něj projela taková velká šišatá věc. A tak se běžel schovat. Nevěděl kam, ale pak našel takovou velkou a taky hodně dlouhou červenou věc. Bylo tam teplo, a tak se tam Snížek schoval. Přemýšlel, kam půjde dál. A jak tak přemýšlel, začala ho přepadat únava, až usnul. Zdál se mu moc krásný sen o mlíčku a jeho chlupatých kamarádech. „Ale proč se to s námi trochu houpe? Co tu cinká? A kdo tady pořád něco povídá – o staré fořtovně, o Ferdinandovi d'Este?“ Najednou to zastavilo a kocourek se probudil. Dveře se otevřely, a tak vyskočil ven a zjistil, že je úplně někde jinde. Bylo tam hodně stromů, keřů a taky hodně velký a trochu špičatý dům. Vedly zde čtyři dlouhé cesty. „Kterou se mám vydat?“ řekl Snížek.

Nakonec si vybral tu, která vedla do takové velikánské zahrady. Byla moc zajímavá, a tak šel. Pečlivě si prohlížel každý květ, každý keř a každý strom. Potkal nádherné barevné ptáky, kteří vypadali jako malé chodící duhy s korunkou na hlavě. Líbilo se mu jejich modro-zelené, ve slunci blyštivé peří, a tak se chtěl s nimi skamarádit. Pomaličku se k nim plížil, ale když už byl skoro u nich, ptáci si koťátka všimli a hlasitě začali křičet. Snížek se naježil a utíkal zpátky, co mu tlapky stačily. Když uviděl před bránou zase tu velkou červenou věc, na nic nečekal, skočil dovnitř a strachem se schoulil pod lavičku. Srdíčko mu tlouklo jako na poplach.

V tu chvíli se dveře zavřely a zase se to dalo do pohybu. Ozvalo se to známé cinkání a taky ten hlas, co pořád něco povídá. A tak Snížek vyskočil na lavičku a díval se z okénka, jak se stromy a domy míhají okolo. Když uviděl veliké kamenné oblouky, které sahaly až do nebe, najednou si Snížek vzpomněl, že je přece zná. Vždyť na ně vidí ze zahrady. A tak na nic nečekal, jen co se otevřely dveře, vyskočil a běžel jako o závod domů, kde ho už vítali bráškové a sestřičky.

Snížek běžel k mamince, lehl si k ní a začal všem vyprávět svoje dobrodružství. Únavou ale brzy usnul, a tak maminka koťátkům vysvětlila, že se Snížek nejspíš svezl červeným vláčkem, který ho dovezl až na Konopiště. Potkal tam pávy, ale ti ho vyděsili. Proto se běžel schovat zase zpátky do vláčku a ten ho odvezl až k zřícenině kláštera. A po šťastném shledání a dlouhém vyprávění všichni spokojeně usnuli.

*text a ilustrace: Ema Škvorová
Základní škola Benešov, Dukelská 1818*

Kam zmizel táta?

Ahoj, jmenuji se Anežka Sýkorová, je mi 13 let a píše se rok 1941. Žiji se svou čtyřčlennou rodinou kousek od náměstí v Benešově. Založila jsem si deník, protože si potřebuji s někým povídat. Jsem už nějakou dobu doma, protože nám dočasně zavřeli školu. Nemám se komu svěřit, protože rodiče mi zakázali zbytečně vylézat z domu.

Pondělí 7. dubna 1941 Dnes jsem se probudila velmi brzy. Mohla za to noční můra, která mě přepadá skoro každý druhý den. Probudila jsem se úplně zpocená, rozklepaná a to v 04.56 hodin ráno. Zdálo se mi, že pro nás přijeli Němci a vezou nás pryč. Do neznáma. Něco na nás mluví, ale já jim nerozumím ani slovo. Vždy se naštěstí probudím. Po vzbuzení jsem si šla dát studenou sprchu, protože ta mi vždy pomůže se uklidnit a pořádně se probudit. Dnes jsme měli k obědu kousek masa s chlebem. Na tuhle dobu jsem si celkem zvykla. Dnes půjdu spát dříve, abych se pořádně vyspala.

Úterý 8. dubna 1941 Myslela jsem si, že se dnes vyspím do růžova, ale nebylo tomu tak, opět jsem se probudila v brzkých ranních hodinách. Nemohla za to

noční můra, ale křik a pláč na ulici. Okamžitě a bez váhání jsem běžela k oknu se podívat, co se děje. Když jsem odhrnula kousek závěsu, propukla jsem v nezastavitelný pláč. Viděla jsem, jak sousedy z protějšího domu nakládají do vojenských aut. Dnes jsem nic nedělala, jen tiše přemýšlela, co je tohle za dobu, přemýšlela jsem nad tím, co bych dělala, kdyby se tohle vše nedělo, jak bych si užívala svobody a klidu.

Středa 9. dubna 1941 Kupodivu mě dnes probudila vůně, která mi byla velmi známá. S úsměvem na tváři jsem pokračovala za vůní až do kuchyně, kde jsem viděla mámu v zástěře ušpiněné od mouky, jak krájí křupavý a přitom velmi nadýchaný čerstvý chleba. Poté, co jsem ji spatřila, mi došlo, že je středa, protože každou středu máma peče chleby, aby je mohla na trhu prodávat. Moje maminka se snaží vydělat pro nás každou korunu navíc. Táta ten chodí pořád do práce. Naštěstí nemusí nastoupit do války, protože má vážné zdravotní potíže. A tak pracuje v benešovské fabrice, která se nachází na okraji Benešova. Jen se vrací většinou okolo 10. večer a nastupuje do práce v 6 hodin ráno, takže ho moc nevidíme.

Čtvrtek 10. dubna 1941 Dnes jsem se svým mladším sedmiročním bratrem hrála skoro celý den karty. Dnešek mi utekl velmi rychle. Mile mě překvapilo,

že v našem bytě celý čtvrtek vládla klidná jarní nálada. Také jsem se šla projít do lesa, který je kousek od tátovy práce a po cestě jsem natrhala mamince lesní kytku, kterou jsme pak měli na stole ve zdobené malé modré váze. Tu rodiče dostali jako svatební dar se sadou talířů, misek a skleniček.

Pátek 11. dubna 1941 Než nám zavřeli školy, na pátek jsem se těšila, ale teď mi nepřijde nějak odlišný od dalších dnů. Jediné, na co se teď v pátek těším, je, že táta přijde domů dřív. Večer jsem mohla poslouchat rádio. Zatím mi přijde, že se nic v okolí Benešova nezměnilo, ale v této době musím být pozitivní a neztrácet naději! Jak se říká: „naděje umírá poslední.“

Sobota 12. dubna 1941 Včera se táta nevrátil z práce. Mám o něj strach. Obávám se, že něco není dobře, něco se mu muselo stát! Všichni tři každou minutu vyhlížíme z okna a doufáme, že ho tam uvidíme, ale táta nikde.

Neděle 13. dubna 1941...

text: Tereza Staňková, 8. třída

Základní škola Divišov, okres Benešov

ilustrace: Aneta Pumprová

Máchův rok

Jednoho nádherného jarního dne se Karel Hynek Mácha rozhodl, že se vypraví do Zbořeného Kostelce. Nejvíce ho lákala honosná zřícenina hradu. Jen co dorazil, začal poeticky malovat okolí hradu. Stromy hrály všemi barvami a ptáčci si štěbetali. Průzračně modrá řeka Sázava se kroutila korytem do města Týnec nad Sázavou. Sluníčko svítilo jako o život. Máchův obraz byl úkazem všeho krásného a půvabného, co je na Zemi. Každá barva měla na obrazu své zastoupení. Ze všeho nejlepší byly ty fantastické vůně všeho, co k jaru patří.

Ani jsme se nenadáli a Mácha opět shlížel z hradu dolů. Tentokrát ale v jiném ročním období, a to v létě. Šlo se krásně zaposlouchat do křiku skotačících dětí, které se koupaly v řece pod hradem. Každou chvíli pod hradem projížděla nějaká lod' naplněná vodáky, kteří pluli po řece dál a dál. Na obloze nebylo ani mráčku. Všechny stromy se zelenaly a ptáci se starali o své mladé. Obraz vypadal jako ta nejhezčí omalovánka pod sluncem.

Najednou začaly přicházet jemné poryvy větru. A ano, podzim už je tady. Začíná být lehce sychravo. Mácha se neobvykle s deštěm vydrápal na Kostelec. Na zemi ležel krásně barevný koberec. Stromy tentokrát bez svých malých synů a dcer. Vítr si malinko pohrával s rostoucí trávou a vytvářel jemné šustění. V řece přibýlo vody díky drobným podzimním deštíkům.

Z ničeho nic se přihnal pán zimy. Mráz zahalil celé okolí hradu. Mácha se celý klepal, ale i přesto měl opět v ruce barvu a štětec a chopil se svého dalšího díla. Řeka utichla. Začala se magicky lesknout. Bílá peřina přikryla všechny zemský povrch. Na obloze bylo nespočet mraků. Ptáci se už dávno někam schovali, aby neumrzli. Děti se dole pod hradem začaly koulovat a stavět sněhuláka. Krmelce se naplnily sladkým ovocem a několika dalšími pochoutkami pro zvěř. Jenom společně roční období tvoří rok.

text: Jan Franěk, 8. A

Základní škola Týnec nad Sázavou

ilustrace: Lenka Čeperová

O najádě Sázavě aneb Jak vznikla řeka Sázava

V dávných dobách, kdy ještě území Benešovska nebylo obydlené lidmi a vládla tu příroda. Kdy ještě víly a skřítki obývali toto území, neznalí lidí a věcí jimi vytvořených. Kdy ještě příroda nebyla sužována městy, továrnami a všude přítomnými odpadky. Na míle daleko byly vidět jen krásné a majestátní lesy s mohutnými duby a buky, ve kterých se ukrývaly dryády – víly stromů. Mezi lesy se proplétaly malé zurčící potůčky, ve kterých dováděly malé najády – víly vod.

Uprostřed jednoho takového lesa, právě v oblasti budoucího Benešovska, se nacházel jeden z největších dubů v okolí. V průměru byl tak velký, že by bylo potřeba patnácti dospělých lidí, aby ho společně objali. V blízkosti tohoto majestátního dubu protékal drobný potůček. Zde žila skupina kouzelných bytostí. Jednou z nich byla i naše víla Sázava se svou rodinou a přáteli.

Sázavě bylo patnáct, což byl u víl věk, kdy si měly vybrat, zda chtějí být najádou, nebo dryádou. A poté si mohou najít místo, kde chtějí žít a založit

vlastní rodinu. Před Sázavou takovéto rozhodnutí stálo a ona nevěděla, jak si vybrat. Proto ji rodiče vyslali na cestu po kraji, kde má sama na vlastní pěst prozkoumávat přírodu a mít klid na rozhodování.

Zabalila si vše potřebné, rozloučila se s kamarády a rodinou a vydala se na cestu.

Rozhodla se, že půjde po proudu potoka. Kráčela dnem i nocí a zastavovala se jen na jídlo a krátký odpočinek. Šla tři dny, než narazila na cosi podivného. Bylo to barevné a do okolní přírody to na první pohled nezapadalo. Sázava se rozhodla, že to blíže prozkoumá, a opatrně se připlížila. Když byla dost blízko, aby se toho mohla dotknout, natáhla ruku. Po ohmatání zjistila, že se jedná o podobnou látku, ze které má vyrobené oblečení, ale daleko jemnější a tenčí, byla příjemná na dotek a v porovnání s ní jí její oblečení připadalo jako hrubý kus hadru.

Kousek se pohnula a zjistila, že na druhé straně je jakýsi otvor, vypadalo to jako nějaký přístřešek. Byl ale prázdný. Sázava již byla unavená, a tak se rozhodla, že zde přenocuje. Uvelebila se ke spánku a téměř okamžitě usnula. Její spánek byl však přerušen. Někdo další přišel do přístřešku a podívil se: „Co tady děláš? Kdo jsi?“

Rychle se posadila a otočila čelem k příchozímu. Když ji uviděl, uvědomil si, že není člověk, a zděsil se. Než stihla Sázava jakkoliv zareagovat, ucítila prudkou bolest v hlavě a zatmělo se jí před očima.

Když přišla k sobě, strašně ji bolela hlava a viděla rozmazaně. Párkrát zamrkala a zaostřil se jí zrak, uviděla někoho zvláštního, nevypadal jako víla ani jako skřítek ani nic jiného, s čím se kdy setkala.

Ten někdo se pohnul a zeptal se: „Oh, ty už jsi vzhůru? Omlouvám se za to, že jsem tě praštil, ale nevěděl jsem, co jsi zač. Kdo vlastně jsi?“

„Jmenuji se Sázava a jsem lesní víla,“ odpověděla a na oplátku se zeptala: „a ty?“

„Já se jmenuji Eduard a jsem člověk,“ představil se a dodal: „jsem tu na výpravě, abych našel vhodné místo pro lidi, kde by mohli žít v klidu a míru.“

A proč jsi tu ty?“

Sázava se na chvíli zamyslela a pak řekla: „Já jsem tu, abych zjistila, jestli mám být najáda, nebo dryáda.“

Eduard to zřejmě nepochopil, a tak mu to Sázava vysvětlila, potom si začali více povídat a Sázava Eduardovi ukázala různé zvláštnosti lesa. Jak je možné rozezpívat opodál sedícího ptáčka, rozkvést květinu či si povídat se stromem nebo vodou. Eduard naslouchal pozorně a na oplátku jí ukázal různé věci vyrobené lidmi.

Po dlouhé době Eduard prohlásil: „Věděl jsem, že zde žijí podivní tvorové, ale netušil jsem, jak moc jsou úžasní, měl jsem si najít ženu mezi lidmi, ale poprvé, co jsem tě spatřil, zamiloval jsem se jen do tebe. Cítíš i ty to samé?“

Sázava chvíli mlčela a když už to vypadalo, že neodpoví, zašeptala: „ano“.

Eduard se na ni podíval a políbil ji. Ona nejdříve nevěděla, o co jde, ale pak jí došlo, jak jí vysvětloval, že to je mezi lidmi důkaz lásky. Už bylo velmi pozdě, tak se uložili ke spánku.

Když se Sázava druhý den probudila, zjistila, že je sama a že přístřešek zmizel stejně jako Eduard. Nevěděla, co si o tom má myslet, dokud nenašla vzkaz, který jí nechal. Stálo na něm:

„Sázavo, jsem moc rád, že jsi mi pomohla, mým úkolem bylo zjistit co nejvíc o vílách a dalších kouzelných stvořeních. Touhle dobou už se i s dalšími lidmi vydávám k vašemu stromu a zničíme celý váš národ.“ Podepsán Eduard.

Po přečtení dopisu se Sázava dala do pláče a plakala a plakala, mezi vzlyky křičela: „Proč? Proč? Proč je život tak krutý? Proč jsi to udělal? Tady v tomhle světě už nechci žít!“

A s posledním vzlykem se vrhla do vody potoka.

Tím se nejenom stala najádou, ale stala se i samotným potokem, který díky tomu rozvodnila a stala se z něho řeka, které od té doby říkáme Sázava.

text: Nela Svobodová, 9. třída

Mateřská škola a základní škola GAIA Týnec nad Sázavou

ilustrace: Anna Bartůšková

Záhadné zmizení

Jednoho dne se rodina Bambusova rozhodla, že si udělá výlet na rozhlednu Špulku.

Když tam Bambusovi dorazili, zjistili, že tam Špulka nestojí. Na kopci místo rozhledny stála jejich chata od Úhlavy, kam jezdili každé prázdniny.

Nejdřív si mysleli, že špatně odbočili, ale podle mapy zjistili, že jsou na správném místě, kde stává rozhledna Špulka.

Chvíli váhali, pak zavolali na policii.

Když policie dorazila, vyptávala se rodiny Bambusovy a hledala nějaké stopy, které by záhadu objasnily. Policie ale nic nezjistila, a tak na pomoc zavolala detektiva Fouska, který se specializoval na velmi záhadné případy.

Detektiv Fousek nejdříve prohledal každý kout chaty a pak zjišťoval, kde chata stávala dříve. Rodina Bambusova vzala detektiva Fouska k řece Úhlavě. Namísto chaty se tam tyčila rozhledna Špulka.

Detektiv se zmínil, že takovéto případy již řešil. Například na Slovensku došlo k záměně Spišského hradu za bazén. Ale zatím se mu nepodařilo dopadnout pachatele.

Detektiv se pustil do nového pátrání. Hledal nejšílenější vědce v okolí. Narazil na vědce doktora Fosfora. Doktor Fosfor byl známý tím, že vymyslel lektvar neviditelnosti.

Detektiv prohledal vědcovu laboratoř a objevil vyměňovací přístroj, který byl schopný vyměnit jakékoli dva předměty. Detektiv Fousek se snažil doktora Fosfora přesvědčit, aby vše vrátil na svá původní místa. Doktor Fosfor se mu ale vysmál a začal utíkat i s vyměňovacím přístrojem. Zakopl o kámen, spadl a vyměňovací přístroj mu vypadl z ruky.

Detektiv Fousek vědce chytil a svázal. Vyměňovacím přístrojem vše vrátil na své původní místo. Doktora Fosfora předal policii, která ho zavřela za mříže.

Vyřešením tohoto případu se stal z detektiva Fouska mezinárodně vyhledávaný detektiv.

Rodina Bambusova pozvala detektiva Fouska na výlet na rozhlednu Špulku. Detektivovi se okolní krajina velmi líbila a rozhodl se, že si dá malou pauzu od práce a navštíví hrady, zámky, řeky a další zajímavosti v kraji.

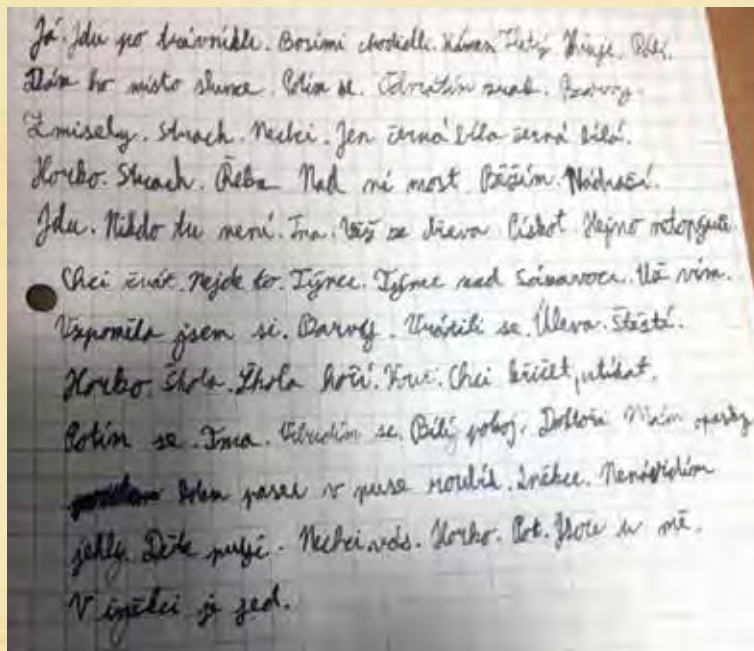
Po dovolené zavolali detektiva Fouska k novému případu.

text: Matěj Andrlík, 6. třída

Mateřská škola a základní škola GAIA Týnec nad Sázavou

ilustrace: Elena Klápová

Zavřu snář a přemýšlím, jestli jsem zapomněla na něco podstatného. Můj mozek schoval vše, co by mě mohlo ohrozit na duchu. Bylo to tak lepší. Noční můry dokážou člověka pěkně potrápit.

Zvedla jsem se, čelo mi hořelo. Podle hodinek na mém stolku byly dvě hodiny ráno. Tentokrát jsem se neobtěžovala s hledáním významu té můry. Bylo to nad hvězdy jasné: Kámen představoval strach a barvoslepost, že si realitu upravuji. V Týnci nad Sázavou chodím do školy a zítra píšeme pololetní písemku z fyziky, horko mi bylo pod peřinou a z toho stresu, takže mě podvědomí tentokrát nenapálí, protože já vím, že sny nemusí jen předpovídat budoucnost, ale jsou to zrcadla nás samotných, takže když máme zlé vidění, nemusí to tak dopadnout.

Bílým rukávem košile jsem si otřela pot z čela. Venku svítil úplněk. Už jako malá jsem milovala měsíční svit.

Potichu jsem se vyplížila z pokoje. Přes noční košili jsem si navlékla dlouhý černý kabát a na holé nohy nazula sandály. Byly staré a otrhané. Venku vál příjemně chladný vánek. Cuchal mi dlouhé hnědé vlasy, čelo přestalo pálit. Zbožňuji to tu.

text: Eliška Zittová, 8. třída

Mateřská škola a základní škola GAIA Týnec nad Sázavou

ilustrace: Ema Pohořalá

Všetečný Toník

Antonín Doležal se narodil roku 1914 v malé obci Vysoký Újezd. Jeho rodiče vlastnili velký statek, na kterém hospodařili. Jako malé dítě Antonín často neposluchoval své rodiče, což je velmi znepokojovalo, ale i tak na svého syna nedali dopustit. V roce 1920 Toník nastoupil na základní školu ve Vysokém Újezdě, kde vyučovala paní učitelka Stránská.

V okolí vesnice je dodnes jedinečná krajina plná lesů, luk a kopců. A právě jeden z těchto kopců se nazývá Holý vrch. Holý vrch je přímo magický! Velké žulové kameny nelze přehlédnout! Nachází se 516 m nad mořem. Nejednou právě sem chodil Toník a ostatní děti s paní učitelkou trávit volný čas. Bylo stále co objevovat. Antonín byl velice zvědavý a všetečný, nevydržel ani chvíli v klidu a Holý vrch ho přímo fascinoval! Říká se, že v sedle pod Holým vrchem mohla vést jakási keltská cesta. Prý se tady našly starověké keltské předměty – keramika a spony! Co když tu měli Keltové opevněné sídlo, tedy oppidum? To by v tom byl čert, aby tu něco zajímavého a tajemného nebylo... Toník s kamarády hledal a hledal, ale kromě kamenů, popadaných větví, kořenů, borůvčí a maliní nikde nic, co by stálo za řeč. Až jednou! Paní učitelka navrhla, že si společně

upečou v ohni brambory. Děti sháněly suché větve na oheň. Toník chtěl donést větví co nejvíce, a tak sbíral, sbíral, už to ani unést nemohl, ale stále sbíral. S plnou náručí se vracel zpět a najednou pád a Toník se zřítil do jakési jámy. Kolem něj tma, zetlelé listí a spousta kamenů. Ještěže na nějaký kámen nespadl! Toník se snažil dostat z jámy ven. Škrabal se, škrabal, když v tom o něco zavadil. Zdálo se, že mu neznámý předmět natrhl botu. Vytrhl jej a s jeho pomocí se vyšplhal z jámy ven. U ohně všichni zkoumali, co to může být – že by kus starého železa s ostrým hrotem? Zdálo se, že to mohl být zbytek nějakého nože. Nález věnovali do muzea v Netvořicích a později se dozvěděli, že se jedná skutečně o keltský nástroj.

Po ukončení základní školy nastoupil Toník na gymnázium a poté na právnickou fakultu, kterou dokončil roku 1938. V průběhu studia se stačil oženit s dívkou jménem Julie, se kterou studoval fakultu. Narodila se jim dcera Františka. Usadili se v malém domku v Praze. Často vzpomínal a vyprávěl své dcerce o Holém vrchu a svém nálezu v jámě tohoto kopce u Vysokého Újezdu.

text: Eliška Doležalová, 8. třída

Základní škola Netvořice, okres Benešov, příspěvková organizace

ilustrace: Ella Beňatinská

Vladimír Haering

Když jsem šla se svými rodiči 2. listopadu na benešovský hřbitov, všimla jsem si vysokého sloupu, který se tyčí na jednom z prvních hrobů hned naproti vstupní bráně. Čí asi je? Byl to někdo významný, že si zasloužil mít tak vysoký sloup na svém hrobě? Došla jsem se podívat na náhrobní desku. Zde odpočívá MUDr. Vladimír Haering, starosta Benešova. Aha, tak už jsem o něco chytřejší. Proč ale zrovna tento starosta má tak výraznou ozdobu na svém hrobě? Byl tak bohatý? Nebo tak vznešený? Udělal něco velikého? Významného?

Zvědavost mi nedala spát, pustila jsem se do pátrání po neznámém. Jak napovídal zašlý nápis, Vladimír Haering byl opravdu starostou Benešova. Měl i stejnojmenného syna, který byl generálem zdravotnictva československého vojska v Rusku.

V informačním centru o panu starostovi žádné informace nebyly, doma jsem o něm žádnou knihu také nenašla, knihovna je bohužel kvůli koronaviru zavřená. Co naplat. Nezbyvá než se zasnít a zkusit si představit, jak by asi vypadal rozhovor s tajemným neznámým.

Já: Dobrý den, vy jste se narodil v Benešově?

VH: Ano, opravdu jsem se zde 25. 2. 1850 narodil. Gymnázium jsem ale studoval v Písku a maturoval v Praze.

V Praze jste zůstal i nadále?

Vystudoval jsem tu medicínu a v lednu 1877 nastoupil do Všeobecné nemocnice v Praze. Táhllo mě to ale do rodného kraje, a proto jsem uvítal, když jsem v roce 1880 nastoupil jako panský lékař na Konopiště. Jen o šest let později jsem byl jmenován městským lékařem v Benešově.

A to jste byl pořád svobodný?

Ne, v roce 1881 jsem se oženil s Vilmou Mickovou.

To byla příbuzná mlynáře Micky z Týnce nad Sázavou, ne?

Ano, pocházela z velmi zámožné rodiny a i přes velký věkový rozdíl mi byla dobrou manželkou a milující matkou našich dvou synů.

Paní Vilma se zapojovala i do veřejného života, četla jsem o její záslužné činnosti pro Sokolský spolek.

Přesně tak. Sám jsem působil jako cvičitel v Sokole, dokonce jsem byl zván

do rodin Jindřicha Fügnera i Miroslava Tyrše. Vilma byla hlavní osobou plesů a zábav (nejen pro Sokol). Dělal dobročinné sbírky, zvala osobnosti vědy a kultury. Všichni ji měli rádi pro její štědrost a starost o chudé.

Vy sám jste ale také nestál stranou.

To je pravda. Snažili jsme se spolu s poslanci Engelem a Pánkem oživit skomírající benešovský Sokol.

Dočetla jsem se, že jste i zpíval!

Och ano, působil jsem v benešovském pěveckém spolku Ozvěna, v Měšťanské besedě a dokonce v Jednotě pošumavské.

A pak jste se stal starostou?

To bylo v roce 1893. Starostou jsem byl až do své smrti.

A co se Vám v době Vašeho starostování povedlo? Bylo to něco tak významného, že máte tak velkou hrobku?

(Smích) Tak velkou hrobku mám hlavně kvůli svému synovi, který byl moc statečný, ale bohužel zemřel mlád na následky mučení.

To je mi moc líto, ale nebuďte tak skromný a prozradte nám, co se za Vašeho starostování v Benešově změnilo.

No, stále jsem byl lékařem. Došlo ale k vybudování kanalizace, byla postavena městská jatka, rozšířena budova kasáren, založena městská knihovna, čítárna. Snažil jsem se o rozvoj gymnázia, které jsme převedli pod správu města. Opravdu hrdý jsem na zřízení okresní nemocnice v Benešově. Škoda, že jsem zemřel už v roce 1900. Měl jsem ještě velké plány.

Slyšela jsem, že jste také byl v nelehké situaci, když došlo v Benešově k nepokojům zaměřeným vůči Židům.

Ach ano, to bylo nepříjemné. Tyto protižidovské nálady v Sokole... Rázně jsem je utnul a snažil se, aby se již nikdy neopakovaly.

Děkuji Vám za rozhovor!

text: Eliška Tyrnerová, 8. B
Základní škola Benešov, Jiráskova 888
ilustrace: Adam Palšovič

Kéž by byl Benešov městem klobouků

Kéž by byl Benešov městem klobouků.
Byl by tu kloboučník a
spousta klobouků.

Všem tam,
kde Benešov leží.
Ano, všem tam
klobouk na hlavě leží.

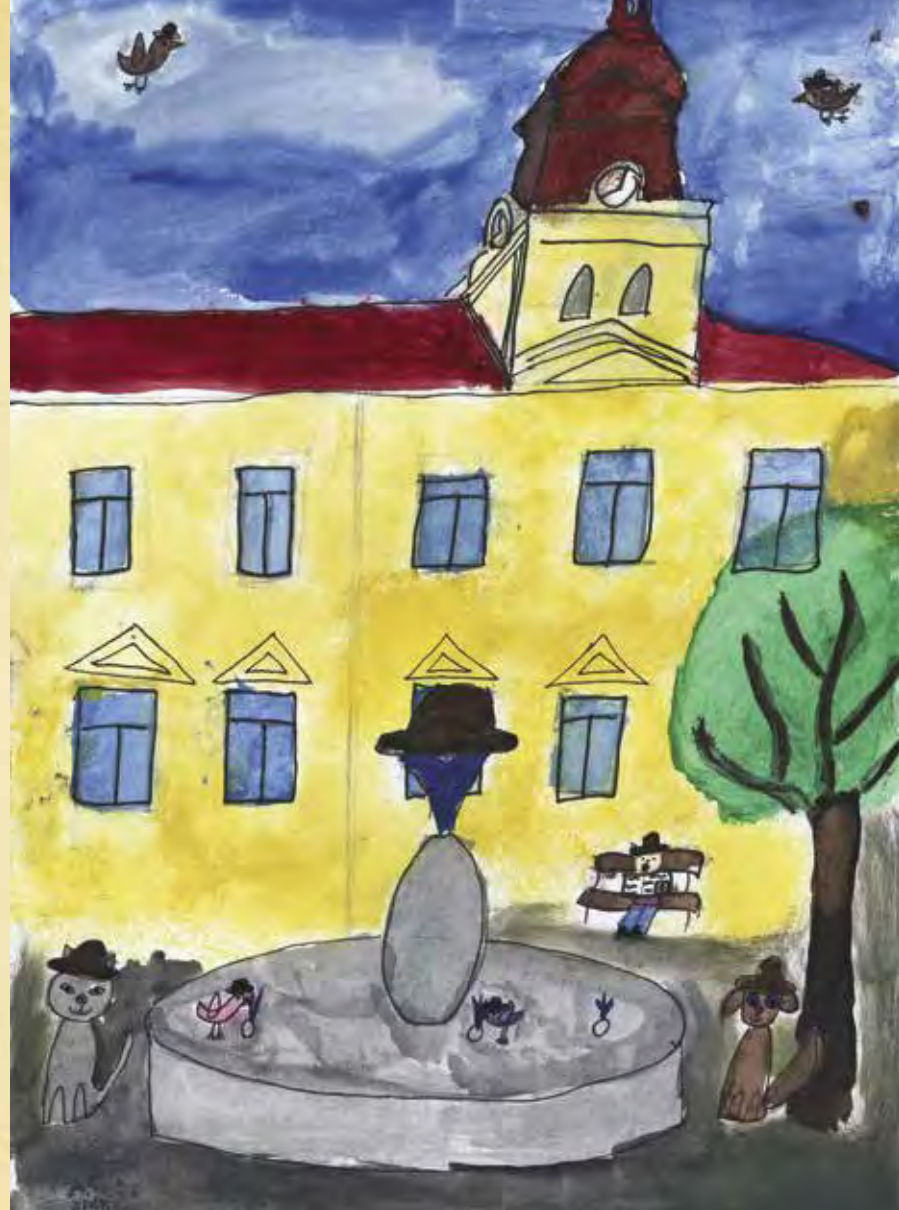
Dokonce psi a kočky
na hlavě klobouky mají.
Podél ulic lampy s pokrývkou stojí.

Myslíte, že se mi pohádky zdály?
Opravdu! Není to jen sen.
Vždyť i starosta, knihovnice
či učitel gymplu, Jiráskovky,
Dukly nebo Karlova
klobouky na hlavu dali.

Na náměstí kašna o kloboucích zpívá
a z dálky se věž Konopiště
s čepičkou dívá.

Bonne journée, Hello
nás klobouky zdraví
a na nich napsáno hodně štěstí a zdraví.

text: Adriana Slabová, 7. C
Základní škola Benešov, Jiráskova 888
ilustrace: Eliška Jursíková

Tajná zásilka

Píše se rok 1042, je úplňková noc, blíží se půlnoc. Měsíc svítí do krajiny, vypadá až strašidelně.

Všechny stromy a keře mají tak ostré stíny, až se tomu nechce věřit. Krajina je pokrytá sněhem, který se v měsíčním světle neuvěřitelně třpytí. Je to vlastně krásné, ale to ticho. Jen se ozývá křupající sníh pod nohama.

„Bože, to je letos sněhu, vid' Slávku?“ řekl už po dvoudenní cestě zmožený Jarek. Slávek jen zvedl oči a pokývl hlavou. „Jsem zmrzlý na kost, těším se na teplou polévku nebo cokoli na zahřátí,“ postěžoval si Slávek.

Budislav Hovora, zvaný Slávek, a Jarek Lovata se vypravili z dnešních Českých Budějovic do Prahy s tajnou zásilkou. Opravdu moc tajnou zásilkou. Nyní dorazili do řídce osídlené osady na kopci, budoucího Benešova, v místech Na Karlově.

Je zde asi 10 chalup a tito dva chlapci se modlí, aby je někdo přijal a nechal do rána v teple přespát, třeba i na seně u koní.

„Jarku, prosím, nevidíš v nějaké chalupě světlo? Raději bych zabouchal u někoho, kdo ještě nespí, ať nás nenaberou na vidle.“ Jarek se z posledních sil usmál. Cesta byla opravdu náročná, napadlo mnohem víc sněhu než v minulých letech. Chlapci mají na nohách sněžnice, každý má v ruce hůl, spíš silnou větev, kterou si našli, když procházeli lesem. Oba jsou zahalení od hlavy až po paty do kůží, vypadají jako lovci, ale to je jen zdání. Nabídli se jako poslové za velmi pěknou odměnu, rovných 5 zlatáků.

„Víš, Jarku, mám už nějakou dobu pocit, že nás někdo sleduje. Jen nevím, zda jdou po nás vlci, nebo někdo jiný...“ „Slávku, nestraš, už teď mám nervy na pochodu. Raději zrychlíme, zahlédl jsem jediné světlo v té poslední chalupě napravo, vidíš?“

„Ano, vidím, jinak je všude tma a všichni spí.“ Oba chlapci zrychlili, zbývalo jim ještě dobrých 50 metrů.

Jak míjeli chalupy, zdálo se jim, že jejich obyvatelé stejně nespí, ale že o nich vědí a za tmavými okny je pozorují. Oba se těšili, až budou někde za vraty.

„Slávku, zabouchej ty a já budu mluvit.“ Konečně došli až k chalupě, kde se svítilo, Slávek napřáhl ruku, že zabouchá, ale najednou se dveře samy otevřely a Slávek málem padl rovnou do světnice.

„Pojďte honem do tepla,“ ozvalo se z chalupy. Chlapci si odepli sněžnice a váhavým krokem vstoupili dovnitř.

„Odložte si a honem ke kamnům,“ ozval se hlas. Hlas byl mužský, hluboký a přátelský. Chlapci vůbec nevěděli, kdo a odkud na ně mluví. Bylo to dost tajuplné.

Odložili si své kožešiny a přistoupili ke kamnům, kde se začali nahřívat ze všech stran. Byli šťastní, že jsou po takové cestě v teple. „Na stole máte polévku, pecen chleba a sýr, pustte se do jídla, musíte být hladoví.“ Chlapci se prudce otočili od kamen, že konečně uvidí svého hostitele, ale opět nikde nikdo, jen prostřený stůl.

Podívali se tázavě na sebe, nechápali, kdo jim tak rychle připravil jídlo. Sedli si k dlouhému dubovému stolu. Na lavici i na židlích byly kůže z berana, bylo to pohodlné posezení. Pustili se do jídla, hltali polévku, jako kdyby týden nejedli.

Najednou se u stolu objevila vysoká postava jen v plášti, s kápí na hlavě, v kostnatých rukách obracejíc balíček, jejich tajnou zásilku. „Co to nesete, chlapci?“

Jarek se Slávkem se tak lekli, že oba upustili lžíce a polévka vystříkla na stůl. „To nesmíte, to je naše zásilka, kterou musíme neporušenou donést!“ vykřikl Jarek a snažil se po zásilce sáhnout.

Jenomže postava udělala krok zpět a zásilku začala rozbalovat. „To nesmíte, to nesmíte!“ křičeli Jarek i Slávek...

Najednou se mnou někdo zatřásl a já poznal mámin hlas: „Probud' se, křičíš ze spaní. Co nesmím?“

text: Pavel Strejček, 7. A
Základní škola Benešov, Jiráskova 888
ilustrace: Magdalena Dědová

Poklad na Tožici

Pár kilometrů od Bystřice se na kopci s hezkým kostelíčkem nachází vesnička Tožice. Už mnoho let si ve vsi lidé povídají, že na tožickém vrchu ve výši kostelního zvonu je zakopán poklad. Pátral po něm kdekdo, ale zatím ho nikdo nenašel. Pojd'me si povědět, jak se tam poklad asi mohl dostat. Jak to tedy vlastně bylo?

Kdysi dávno žil na Tožici jistý pan Tožička. Nebyl moc bohatý, měl všeho akorát. Měl hezkou ženu a s ní tři děti. Pásl ovce u svého přítele Honzy ve vedlejší vsi. Každé ráno musel brzy vstát, aby stihl dojít k ovčím a vyhnat je na pastvu. Celý den je hlídal, aby se jim nic nestalo, neroztrhala je liška nebo vlk. Vždy když byl večer, musel je znovu přepočítat a zahnat do ovčína, kde je nakrmil, nalil jim vodu do věder, zavřel dveře a zkontroloval, že žádná nezůstala venku. Za to vše dostával spravedlivou mzdu.

Jednoho dne ve středu si šel pan Tožička od Honzy vyzvednout peníze. Honza byl celý skleslý a povídá: „Nějak jsem teď zchudl a nemám, čím ti zaplatit. Co si jen počnu?“ Tak mu pan Tožička odpověděl, že mu zaplatí později.

To se opakovalo celý rok a postupně pan Tožička zjistil, že mu přítel lže a sám si peníze užívá. Šel si tedy stěžovat na Konopiště ke králi.

Král nechal Honzu zavolat, aby mu podal vysvětlení. Honza se bránil: „To vůbec není pravda. Nemám ani na chleba a Vy mě obviňujete, že mám dost peněz a užívám si je.“ Král poté vyslechl Honzovy sousedy, kteří mu potvrdili, že byli u Honzy často na bohatých hostinách. Z toho král usoudil, že Honza lže, a musel před králem panu Tožičkovi zaplatit mzdu za celý rok a král mu k tomu přidal ještě hodně peněz.

Když pan Tožička přišel domů a žena uviděla jeho bohatství, bála se, aby nepřišel rozzlobený Honza a vše jim nevzal. „Radši vezmi polovinu peněz a někam je dobře schovej,“ řekla svému muži.

Pan Tožička se zamyslel a šel na procházku nějaký úkryt najít. Vyšel na tožický vrch, uviděl zbytky hradeb a rozhodl se, že toto místo bude nejlepší. Vrátil se domů, vzal polovinu peněz a lopatu, došel zpět na kopec a poklad zakopal. Poté se domluvil s místními duchy, že mu poklad budou hlídat a nikomu jinému ho nikdy neukážou. Měl v plánu se za rok na to místo vrátit a část pokladu si vyzvednout.

Mezitím si našel novou práci s lepším výdělkem a k pokladu se nakonec mnoho let nevrátil a úplně na něj zapomněl. Honzovi nedalo spát, kam mohl pan Tožička poklad ukryt, a vyzvídal od jeho dětí, jestli nevědí, kde peníze jsou a kam jejich tatínek často chodí. Děti se zmínily, že táta se rád prochází na vrchu.

Honza začal na různých místech kopat a jednoho dne se přiblížil k místu, kde byl poklad ukrytý. Kopl motykou do země a v tu chvíli začala veliká bouřka a do Honzy uhodil blesk. Jeho tělo se nikdy nenašlo. Duchové plnili svůj slib.

Pan Tožička se dožil vysokého věku a jednoho dne zemřel, aniž by svůj úkryt někomu prozradil. Jeho žena a děti si za nějaký čas na poklad vzpomněly a chtěly poklad najít, ale nikdy se jim to nepodařilo. Tak o něm vyprávěly svým dětem a ony zase dál, ale poklad se zatím nikdy nenašel.

Jedno ale víme jistě, v létě jsou na Tožici často bouřky, to asi duchové hlídají poklad před nenechavci.

text: Alžběta Nevanová, 6. A

Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace

ilustrace: Matyáš Klápa

Cestou na Chvojen

Tu cestu už dlouho nikdo neopravoval. Ale úžasný výhled na chvojenský kostelík nijak nekazila. Není divu, že na tomhle malém hřbitůvku chtěl jednou být pochován i Ferdinand E. Poslední krok ke hřbitovní bráně a pohled směrem k nesvačilskému letišti. Oči putují po obzoru, ale co to? Pole se starou kukuřicí se začíná vlnit a najednou se objeví srna, kouká směrem k bráně, po chvíli pohled odvrátí a znovu se ztratí v poli.

Poté, co uteče, otevřeš bránu. Vstoupíš, aby sis prohlédl malý hřbitov. Jdeš po štěrkové cestičce. Kolem tebe jsou krásné hroby, ale i propadlé náhrobní desky, o které se nikdo nestará. Tebe ale zaujme hrob s obrovským náhrobním kamenem, nad kterým se tyčí majestátní anděl.

V tu chvíli ti ztuhne krev v žilách: „Zde v Pánu odpočívá...“ překvapeně čteš své jméno. Ztrácíš vědomí a propadáš se do vzpomínek.

„Hej vstávej,“ slyšíš povědomý hlas. „Už odbíjejí poledne!“ Najednou se probudíš. Říkáš si: „byl to jenom sen?“ Přemýšlíš, co ten sen měl znamenat. Vtom na tebe

znovu promluví známý hlas. „Tak vstáváš už?“ Ty ale pořád ležíš v posteli a hledáš očima toho, kdo na tebe promluvil. Najednou ucítíš chlad na pravé ruce a pak tma. Otevřeš oči a zjistíš, že ležíš opět před tím andělem a náhrobkem se svým jménem. Zpoza toho náhrobku na tebe ale promluví dívka.

Připadá ti, jako bys její andělskou tvář už spatřil a snažíš se jí odpovědět, ale přes veškerou snahu ústa jakoby zamrzla. Natahuješ ruku. Mlčky upínáš zrak na její postavu, která se pomalu vzdaluje v mlze. Když ale zaměříš svůj zrak, uvidíš dívku v bílém oděvu, která na tebe ukazuje a pomalu svou ruku natahuje blíž k tobě, navzájem se dotknete a tvoji mysl zahltí černota. Ocitneš se v černé místnosti spolu s dívenkou v bílých šatech. Upřeně se na tebe dívá, avšak ty stále nemůžeš mluvit.

Podá ti lampu a listinu, na které je opět napsané tvé jméno. Jsi v rozpacích a nevíš, co máš dělat, je ti zima a máš hlad. Dívenka dá ruku na tvé rameno. Najednou se ocitnete ve tvém pokoji.

A někdo začne bušit na dveře. Děda! Hurá. Tak teď už jsem se opravdu probudil. To mám z toho, že jsem večer četl Erbenovu Kytici. A pak že povinná školní četba nemůže být zajímavá! Někdy možná až moc.

text: kolektivní práce žáků 8. B

Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace

ilustrace: Ludmila Dvořáková

Z fiktivního deníku Anny Brejškové

Jmenuji se Anna Brejšková a provdala jsem se za Josefa Brejšku. Je menší než já, má modré oči, je hodný, pracovitý a má moc milé rodiče. Plánujeme založit velkou rodinu a chtěli bychom velké hospodářství. Moc se těším na náš společný život.

25. července 1914

Dnes jsem jako vždy obstarala dobytek a šli jsme s Josefem na pole. Baví mě každá práce, kterou děláme spolu. Takhle vypadá štěstí.

26. července 1914

Den začal stejně jako každý jiný. Postarali jsme se o dobytek a obrátili seno. Cestou z louky mě na sousedčině plotě zarazila vyhláška, která sdělovala, že muži určitého věku musí narukovat do kasáren v Benešově. Celá vystrašená jsem to běžela říct Josefovi. I on byl hodně překvapený a oba jsme nevěděli, co na to říct. Jít ale musel. Loučení bylo dlouhé, neobešlo se bez pláče. Byly to těžké chvíle. Josef mi ale slíbil, že jestli to půjde, vrátí se ke mně co nejdřív.

8. srpna 1914

Jsem moc šťastná! Byl tu listonoš. Přinesl dopis od mého Josefa. Píše v něm, že se mu stýská a že už se na mě moc těší. Zahřálo mě to u srdce.

Listopad 1914

Po dlouhé době přišel dopis od Josefa. Slíbil mi, že bude psát tak dlouho, dokud to půjde. Byla jsem moc ráda a hned jsem mu odepsala.

Prosinec 1914

První Vánoce bez Josefa. Myslím na něj, představuji si, co asi dělá. Je mu také tak smutno jako mně? Nejhorší je, že o něm nemám žádnou zprávu.

Únor 1915

Konečně přišel dopis. Josef píše, že čekají na hranicích a je jim strašná zima.

Duben 1915

V dnešním dopisu se Josef zmínil o Antonínu Sejkovi, kterého potkal na frontě. Pochází z Nesvačil stejně jako Josefova maminka. Našel v něm dobrého kamaráda.

Červen 1915

Dnes jsem měla hezký den. Napsal Josef. Vše se mi dařilo, odpoledne jsem sousedce pomohla se senem.

Říjen 1915

Josefova maminka se roznemohla, bojím se o ni. Navíc máme starost o Josefa, protože od něj dlouho nepřišel žádný dopis.

Prosinec 1915

Za chvíli jsou tu Vánoce a mně dorazil jeden velký a krásný dárek. Listonoš mi přinesl psaní. Měla jsem velikou radost. I Josefova maminka byla šťastná. Naštěstí se už uzdravila.

Únor 1916

Krajina se krásně prosvětčila, protože napadl sníh. A dorazil další dopis! Já i Josefova maminka jsme měly velikou radost. Na lístku se psalo, že se přesouvají do Srbska.

Duben 1916

U nás sníh dávno roztál, ale v dnešním dopise mi Josef psal, že putují přes Polsko. Zima je ale stále trápí.

Květen 1916

Od Josefa nemám žádné zprávy. Ještě že mám hodně práce v hospodářství. Mohu tak alespoň na chvíli zapomenout na svoje trápení.

Srpen 1916

Připravujeme se na dožínky. Seno je usušené a uklizené ve stodole. Alespoň z toho můžu mít trochu radosti. Dopis po dlouhém čekání konečně přišel. Čtu si ho stále dokola. Jsou teď na Ukrajině. Jak ráda bych ho měla doma!

Listopad 1916

Dlouho jsem se těšila na dopis. Listonoš přišel, ale dobrou zprávu nepřinesl. Podal mi lístek, na kterém bylo napsané datum, kdy Josef zemřel. Pro mě i jeho staré rodiče to byl hrozný šok. Zhroutil se mi celý svět. Proč jen ta hrozná válka přišla! Z nejhoršího mě ale dostala práce. Musela jsem se starat o rodiče a celé hospodářství. Na Josefově oblíbeném místě na zahradě u lavičky jsme postavili pomníček. Každý den k němu chodím.

Únor 1917

Už jsme se smířili s Josefovou smrtí. Přesto každou chvíli koukám z okna, zda se nevrací. Jednou se objevil cizí mladý muž, který se představil jako Antonín Sejk. Vzpomněla jsem si, že se o něm v dopisech Josef zmiňoval. Antonín pochází z Nesvačil. Pozvala jsem ho dál a on začal vyprávět. Jak je válka hrozná, jak Josef vzpomínal na moje výborná jídla. Vyprávěl, co mu Josef řekl před jednou bitvou. Měl prý pocit, že by se z ní nemusel vrátit. Chtěl, aby se o mě Antonín postaral.

Červen 1919

Jsou to dva roky, co Antonín přišel a předal mi Josefův vzkaz. Od zítřka budu paní Sejková. I Josefovi rodiče to přijali. Žijí dál v Radošovicích s jediným ze svých šesti synů, který se jim z války vrátil. Já se přestěhuji k Antonínovi do Nesvačil. Josef ale navždy zůstane v mém srdci. Jeho jméno je vytesáno na pomníku padlým na Tožici.

text: Helena Bendová, 7. B

Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace

ilustrace: Marie Kuchařová

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008601

Název projektu: Místní akční plán vzdělávání 2 správního obvodu obce s rozšířenou působností Benešov

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY**

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice

Grafická úprava: Pavel Fuksa

Tisk: Polygraf, s.r.o.

Ilustrace na obálce: Anna Bartůšková

Vydání první 2021

Náklad 500 ks

ISBN 978-80-87684-57-3

MUD*